

O ČESKÉM KRUMLOVĚ S JEHO STAROSTOU

Foto © Lubor Fridrich

Pane starosto, Český Krumlov je co do památkových hodnot věhlasný v celé Evropě, možno říct, že i v celém světě. Nemělo by proto smysl zabývat se vaší památkovou rezervací, památkou zapsanou do seznamu Světového kulturního dědictví UNESCO, v celé šíři. Chtěli bychom se spíše v souladu se zaměřením našeho časopisu soustředit na problematiku urbanismu a územního plánování. Zajímá nás zejména vztah celého města a jeho historického jádra. Jaké výhody a jaká omezení vám z tohoto hlediska zápis do seznamu UNESCO přinesl?

Pro celkovou image města to má zásadní význam. Město se dostalo do obecného povědomí veřejnosti, ať už odborné, či laické. Turisté se zajímají, proč byl Český Krumlov do seznamu zapsán, seznamují se s půvaby města a často se k nám vrací. Nejde jenom o celebrity, kterých tu byla celá řada – namátkou lze jmenovat dánskou královnu, švédského krále či

estonského prezidenta, ale také o běžné návštěvníky prakticky z celého světa. Příímý ekonomický přínos zápis do seznamu nepřináší – UNESCO zkrátka peníze nerozdává. „Pouze“ deklaruje, že jde o nadstandardní památku a my se zavazujeme, že se budeme o tuto památku nadstandardně starat. Nepříímý ekonomický efekt vyplývá ze zvýšeného zájmu turistů a z mezinárodní pověsti města. Naší povinností je na zvýšený zájem turistů být připraveni a mezinárodní pověsti dostat. Logicky z toho vyplývá, že každý zásah do památkové rezervace je pod mezinárodní kontrolou. Na každý záměr samozřejmě existuje řada rozdílných stanovisek, někdy tak rozporných, že „všeobjímající“ řešení je prakticky nereálné. Musíme tedy najít takové kompromisní řešení, které umožňuje život města a jeho prosperitu.

Pocítíte jste někdy přímý dohled mezinárodních orgánů UNESCO? Anebo je běžnější praxí, že jejich stanoviska jsou promítána do práce českých památkových orgánů?

Oba dva přístupy jsou paralelně realizovány. Komisaři UNESCO stav u nás moni-

torují a my se samozřejmě snažíme být se zastoupením této instituce v dobrých vztazích. Základ památkové péče ale spočívá spíše na místních, regionálních a republikových památkářských orgánech. Nesmíme zapomenout na výraznou funkci občanských iniciativ, například na aktivity Památkářské obce českokrumlovské, které se vyjadřují prakticky ke každému zásahu v památkové rezervaci.

Jaký je stav územně plánovací dokumentace v Českém Krumlově?

Město má platný územní plán pro celé své území a v jeho rámci jsou zpracovány i dokumenty pro památkovou rezervaci a pro ochranné pásmo. V současnosti se zpracovává územní plán nový.

Bude zpracován nový regulační plán památkové rezervace?

Ten bude navazovat na nový územní plán. V regulativech se soustředíme zejména na regulaci dopravy. Budeme se také muset zabývat energetickým generem města z hlediska dostupnosti všech druhů energie.

Jaké má tedy v současnosti stavební úřad podklady pro řízení výstavby?

Na území památkového jádra i v ochranném pásmu máme pochopitelně status quo – prakticky nic nového se nestaví. Samozřejmě probíhají opravy, rekonstrukce a přestavby. Podle zákona musí územnímu rozhodnutí a stavebnímu povolení předcházet souhlas památkových orgánů. Až do konce minulého roku to byl památkový orgán českokrumlovského okresu. Od prvního ledna letošního roku plní tuto funkci Městský úřad v Českém Krumlově a odvolacím orgánem je krajský úřad. Jejich rozhodování předchází vyjádření Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích.

Český Krumlov je od počátku letošního roku obcí s rozšířenou působností. Jak se změna projevila v památkové péči?

Máme na městském úřadě „své“ památkáře, ale musíme dávat pozor, aby město nerozhodovalo nebo nekontrolovalo samo sebe. Uvidíme, jak se reforma veřejné správy do budoucna osvědčí.

Záplavy v srpnu 2002 – modře vyznačen nejvyšší stav vody

Repro © Městský úřad Český Krumlov

Foto © Lubor Fridrich

Český Krumlov v prosinci 2002

Má město svůj program rozvoje? Jestliže ano, docházelo při jeho tvorbě ke střetům s památkářskými zájmy?

Takzvaný strategický plán rozvoje města se teprve zpracovává. Byly pořízeny příslušné analýzy a v současnosti se pracuje na strategii pro jednotlivé problémové okruhy, jakými jsou například doprava, energetika, kultura a podobně. Památková péče je jedním z nich, památkáři byli ale také přizváni do týmů pro všechny další problémové okruhy.

Z hlediska plánovacího tedy rozpory mezi památkářskými prioritami a sociálně ekonomickými zájmy města neexistují. Dochází ale k rozporům mezi zájmy soukromého sektoru, zejména mezi vlastníky památkových objektů na jedné straně a památkovými orgány na straně druhé?

Dochází k nim prakticky každodenně. Problémem zde je, že prostory jsou „druhotně“ pronajímány – majitelé je pronajímají dalším soukromníkům – nelze tedy zcela uhlídat drobné stavební úpravy, nápisy a reklamy na fasádách a podobně. Tak lze například vidět čínské lampiony na renesanční fasádě na náměstí jenom proto, že součástí zde umístěného hotelu je pronajatý čínský restaurant. Musíme velmi ostře sledovat druh stavební úpravy. Jde-li o zásah do stavby, například do stropu či krovu, je namístě co největší obezřetnost, jde-li však o vyměnitelné prvky, jakými jsou okna, dveře, či již zmíněné lampiony, je diskuse k rozsahu zásahů určitě nejen

možná, ale hlavně potřebná pro udržení smíru mezi zájmem o zachování historické podstaty a zároveň aby město zůstalo „živé“. Ostatně i mezi významné úkoly UNESCO patří maximální zpřístupnění památek veřejnosti a jejich vhodné zapojení do současného života. Je nutno umět rozlišit, jde-li o napravitelnou či nenapravitelnou změnu.

Souvisí to také s častým střídáním nájemců v historických budovách?

Musíte se umět vžít do situace vlastníka takového domu, který se neustále potýká s finančními problémy. Proto se jeho názor na využití objektu zákonitě liší od postoje památkových orgánů. Nutno říci, že památkářské hodnocení je věcí nesmírně složitou. Přestože si jejich postojů vážím a uznávám jejich odbornost, není žádným tajemstvím, že se názory jednotlivých autorit na konkrétní problémy liší. Krumlov se historicky nepřetržitě vyvíjel už od třináctého století a jednotlivé stavební slohy se na sebe kontinuálně vrstvy téměř v každém zdejším domě. Otázkou k diskusi je, které stavební etapy dát při rekonstrukci přednost.

Jaké další problémy vám způsobuje tolik turisticky frekventované historické jádro Českého Krumlova?

Foto © Lubor Fridrich

Český Krumlov v prosinci 2002

Udržet historické jádro v takovém stavu, aby zde nebylo živo jen v turistické sezóně. To znamená zachovat poměr mezi bytovým a nebytovým fondem tak, aby ani mimo hlavní turistickou sezónu nebylo město večer pusté. Tady je i důležité přizpůsobit historické jádro potřebám občanů města, aby věděli, že je to jejich město a rádi využívali jeho neopakovatelné atmosféry pro poučení i zábavu. Stejně tak je důležité mít pro návštěvníky města dostatečnou nabídku, aby nepřijížděli jen na jeden den a zůstávali u nás déle.

Máte v historickém jádru města příklad moderní stavby z dvacátého století?

Nikoliv. Poslední významné stavební zásahy jsou ze století devatenáctého – jeden z příkladů je přímo na náměstí. I když konkrétně tento objekt vznikl právě na rozhraní devatenáctého a dvacátého století.

Jak prosperuje část města, nesouvisející s historickým jádrem?

Jestliže jste přijížděli od Českých Budějovic, jistě jste si všimli nové průmyslové zóny. Jsou zde soustředěny podniky jak českých, tak zahraničních vlastníků. Zástavbu se nám podařilo vyhovujícím způsobem regulovat včetně nových „rondelů“ na příjezdových komunikacích. Neviděli jste ale dolní část města, značně zdevastovanou loňskou povodní.

Daří se vám ochránit jedinečné panorama historické části před novým rozvojem? Je známo, že zejména velké billboardy a další reklamní zařízení se nevyznačují právě velkým vkusem.

Foto © Lubor Fridrich

Český Krumlov v prosinci 2002

Tady má svou nenahraditelnou roli územní plán. Jako příklad mohu uvést zhruba dva roky starou kauzu, související s budováním administrativně komerčního centra v blízkosti historického jádra. Do územního plánu byla doplněna takzvaná „zóna Ambient“, navazující těsně na historické jádro. Před schválením této změny byla zpracována řada objemových studií včetně kreseb a modelů. Ty byly předloženy po třicet dnů k veřejné diskusi. Centrum by mělo sloužit občanům Krumlova i jeho návštěvníkům. Kromě obchodních zařízení by sloužilo i službám a rekreaci. To, zda se tento záměr podaří kvalitně realizovat, záleží jak na městu, tak na příslušných investorech.

Cestovní ruch nepředstavuje pouze prohlídku památek. Co děláte pro to, aby turisté setrvali v Krumlově déle, aby v něm přespávali a aby našli dostatek příležitostí pro zábavu, sport a rekreaci?

Už jsem se o tom jednou zmínil, protože to problém je. Chceme-li turistu upoutat na jeden den, máme opravdu co nabídnout – zámek, galerii, mezinárodní centrum Ego-na Schieleho, okresní muzeum. Český Krumlov je také dějištěm řady hudebních festivalů různých žánrů. Máme u nás několik kvalitních hudebních i divadelních amatérských souborů. V zámeckém parku probíhá v létě Jihočeské divadelní léto, kde se hraje před světově známým, pro někoho kontroverzním, otáčivým hledištěm.

Jaký je současný stav této složité kauzy? Bude se otáčivé hlediště přemísťovat do jiné lokality zámeckého parku?

Podle mého názoru nejde o jednoduchý

problém. Krumlovské přírodní divadlo je jedinečné a neopakovatelné právě svým umístěním. Přestěhovat jej lze samozřejmě kamkoliv, ale ztrátou kouzla genia loci může dojít i ke ztrátě zájmu diváků a tuto vysoce kulturní záležitost.

Dochází, zejména v sezóně, v historickém jádru k fenoménu, kterému se někdy říká „turistické ghetto“? Myslím tím přehučení centra turisty, předražené obchody, výlučně orientované na cizí návštěvníky a opouštění centra jeho původními obyvateli.

Centrum je ještě stále obydleno, ale převážná část obyvatel města žije mimo něj. Mohu v této souvislosti říci svou osobní zkušenost. Dvacet let jsem pracoval v papírnách ve Větrní a mám odtud mnoho přátel, s nimiž „sdílím“ sídliště na předměstí Krumlova. Když jsem se s nimi nedávno neformálně setkal v restauraci a hovořil o problémech historického centra, jeden z nich poznamenal: „Člověče, já už v Krumlově nebyl možná rok!“ Pojem Český Krumlov tedy nejen pro něj zřejmě znamená historické jádro, nikoliv celé město. Tehdy jsem si uvědomil, že v podstatě existují Krumlovy dva – jeden pro turisty a druhý pro běžné obyvatelstvo. Tento zarážející, ale nikoli nelogický fakt mě dovedl k tomu, abych s kolegy na radnici v této věci něco dělal. Jinak nám hrozí nebezpečí, že z historické části vznikne krojovanými staty obsluhované „divadlo“, které se po sezóně uzavře. Jako starosta musím zastávat názor, že město patří všem – nejen památkářům, ale i podnikatelům, zaměstnancům, nezaměstnaným, důchodcům i dětem. Pokud jde o turisty,

neměli by se rozlišovat podle obsahu peněženky. Turistický ruch je sice významným zdrojem příjmů, ale hlavním jeho cílem je ukázat památky lidem a ozřejmit jim jejich historické souvislosti. Nelze památky „v zájmu jejich zachování“ uzavřít a konzervovat, jak by si možná někdo přál.

Jak velký rozsah bytového fondu město vlastní?

Město Český Krumlov převzalo řadu státních bytů včetně jejich provozovatele, tedy Podniku bytového hospodářství. Bezprostředně poté ale začala řízená privatizace, na jejímž základě se prodávaly jak bytové objekty, tak nebytové prostory. Město si ve svém majetku doposud ponechalo zhruba šedesát objektů.

Cítíte tlak, směřující k změně bytů na jinou, tedy komerční funkci?

Tuto tendenci nepovažuji za významnou. Zejména v historickém jádru se počet obyvatel příliš nemění. Je to způsobeno historickou strukturou zástavby, ve které bylo přízemí tradičně vymezeno obchodu a řemeslům a v horních patrech se bydlelo. Při privatizaci městského majetku jsme důsledně trvali na tom, aby bydlení v těchto domech zůstalo zachováno. Velmi typickým je stav, kdy majitel v domě bydlí a v přízemí podniká. Máme také zajímavý a poněkud kuriózní příklad opačné změny funkce z minulosti. Bývalý kostel byl v devatenáctém století přestavěn na obytnou budovu a v jeho podkroví je v současné době umístěno loutkářské muzeum.

Sledujete, zda v rekonstruovaných historických domech bydlí místní občané?

Nenapadlo mně to nějak rozlišovat. Když se někdo rozhodl tady bydlet, tak se vlastně stal naším občanem. Tak město získává další, mnohdy i významné osobnosti, jako své občany. Jejich přítomnost může městu přinést jenom užitek.

Zajímavá může být i naše zkušenost v soužití s minoritními skupinami obyvatel. Máme zde například početnou Romskou minoritu. Někteří z našich romských spoluobčanů tady žijí už od konce druhé světové války, sžili se s místním prostředím a obyvateli. Pracují, podnikají a bydlí jako kdokoliv jiný. Město má třeba smlouvu s firmou romského podnikatele, který na velmi dobré úrovni zajišťuje úklid města. Jiné romské rodiny podnikají v pohostinství a službách, přičemž jejich podnikání

snese i ta nejpřísnější kriteria. Pravda je, že tahle zkušenost nezahrnuje všechny příslušníky tohoto etnika a tak i tady nás ještě čeká nějaká práce. Díky zastoupení romského etnika v městském zastupitelstvu, bude se určitě řešení hledat snáze.

Český Krumlov má tak jako jiná města dosti výrazný podíl bytů v panelových sídlištích.

Tam je jiná situace. Ale zejména v rámci privatizace bytového fondu je snaha o humanizaci sídlišť. Nejen rekonstrukcí bytů, ke kterým někteří vlastníci přistupují, zlepšováním vzhledu domů úpravami jejich fasád, ale je to i díky dostavbám dětských hřišť a sportovišť nebo doplňováním zeleně.

Vltava způsobila při loňských povodních škody i v Českém Krumlově. Jak jste se s nimi vyrovnali? Nemáme přitom na mysli pouze finanční aspekty náprav a renovací, ale spíše jejich organizaci.

Nás zasáhly v srpnu a na začátku září loňského roku tři povodňové vlny. Je možno stručně konstatovat, že to, co bylo postaveno blízko vody s vědomím, že voda je

ohrožujícím fenoménem, to povodním odolalo. Platí to zejména o historické zástavbě, která je jistě prověřena množstvím povodní v minulosti. Na horním toku Vltavy velká voda přiteče a zase odeče. Pokud zanechá škody, tak je to na interiérech domů nebo na zatopeném mobiliáři. Škody bývají i na technické infrastruktuře. Při loňské povodni byly značně poškozeny dva mosty z majetku města a třetí voda dokonce vzala sebou. Devastující účinky však měly přívalové vody z mnohonásobně vzdutého potoka Polečnice. Ty prakticky smetly náš sportovní areál, jehož obnova si vyžádá delší čas a hlavně finanční prostředky přesahující 100 milionů Kč a tedy i možnosti našeho rozpočtu. Ve městě samotném ale stopy po povodni dnes prakticky nenajdete.

Vyplývá z povodně potřeba změn v územním plánu, například budování speciálních protipovodňových opatření?

Ano. Krizový štáb vymezil všechna riziková území, na jejichž preventivním zabezpečení se bude postupně pracovat.

Existuje případ území, ve kterém v rámci protipovodňové prevence nedojde ke stavební obnově a které zůstane do budoucna nezastavěné?

Tuto eventualitu budeme zvažovat poté, kdy obdržíme od odborné firmy podklady, které jsme si nechali k této záležitosti zpracovat. Samozřejmě, že v této oblasti spolupracujeme s podnikem Povodí Vltavy, aby šlo koordinovanou akcí nejen organizačně, ale i finančně. Protože je nad městem Lipenská přehrada je naším zájmem, aby byl pro tuto přehradu stanoven takový manipulační řád, který bude akcentovat i protipovodňovou ochranu míst pod přehradou.

Obecně lze říci, a dokazuje to i naše interview s tehdejšími viceprimátorem Českých Budějovic (č. 5/2002 U&ÚR, pozn. red.), že historická zástavba odolává povodním daleko lépe než zástavba novodobá. Tímto pro Český Krumlov jistě optimistickým konstatováním bychom mohli náš rozhovor uzavřít. Pane starosto, děkujeme vám.